

Motion till riksdagen 2025/26:4006

av **Hanna Gunnarsson m.fl. (V)**

med anledning av skr. 2025/26:162 Sveriges militära stöd till Ukraina

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk vapenexport till Ukraina ska prioriteras framför export till andra stater och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för ett minskat beroende av amerikansk krigsmateriel för Europas länder inklusive Ukraina och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina är folkrättsvidrig och en humanitär katastrof. Anfallet den 24 februari 2022 var kulmen på en längre tids utveckling och skedde bara tre dagar efter att Ryssland erkänt de ockuperade områdena Donetsk och Luhansk som självständiga stater. Den ryska invasionen och ockupationen är ett flagrant brott mot de principer om fred, avspänning och internationellt samarbete som bör råda. Den är oprovo-cerad, olaglig och oförsvarlig. Ryssland kränker Ukrainas territoriella integritet, suverä-nitet och kultur och utsätter det ukrainska folket för ett stort lidande som kommer att drabba generationer av ukrainare.

Människors rätt att leva i fred och trygghet är ovillkorlig, och varje lands möjlighet att självt få styra över sin framtid måste försvaras. Ukrainas folk kan inte lämnas ensamt mot den ryska militära övermakten. Med stöd i folkrätten och FN-stadgan står Vänster-partiet bakom Sveriges både militära, ekonomiska och humanitära stöd till Ukraina. Politisk enighet och högt folkligt stöd för stödet till Ukraina är mycket viktigt.

I skrivelsen slår regeringen fast att stödet till Ukraina är en central del av svensk försvars- och säkerhetspolitik. Vänsterpartiet delar den uppfattningen och vill under-stryka vikten av att Ukraina kan försvara sig för det ukrainska folkets frihet. För det krävs militärt stöd från andra länder.

Sverige ska bidra aktivt till en rättvis fred i Ukraina. Det är endast Ukrainas befolkning som har rätt att bestämma över Ukrainas framtid. Alla samtal och planer för fred måste inkludera Ukraina och ske på Ukrainas villkor.

Folkrättsbrott måste få konsekvenser. Vänsterpartiet står bakom sanktionerna mot Ryssland och har gjort det sedan annekteringen av Krim 2014. Vi vill skärpa sanktionerna ytterligare och sätta stopp för den ryska skuggflottan i Östersjön. Vänsterpartiet menar att stödet till Ukraina i form av bistånd måste ges som additionella medel, dvs. utöver den befintliga biståndsbudgeten.

För vidare läsning om Vänsterpartiets syn på det svenska stödet till Ukraina, se vår motion med anledning av skrivelse 2025/26:97 Fördjupad resultatredovisning av internationellt bistånd – Ukraina (mot. 2025/26:3967).

Det är glädjande att det ukrainska parlamentet numera har godkänt Romstadgan och att man sedan den 1 januari 2025 är anslutna till Internationella brottmålsdomstolen (ICC), så att eventuella krigsbrott som begås av alla parter kan utredas i enlighet med internationell rätt.

Ukrainas behov av militärt stöd

Det är nödvändigt att stödet till Ukraina är långsiktigt, men också att det utvecklas dynamiskt. Det är Ukrainas behov och den säkerhetspolitiska situationen som ska ligga till grund för det svenska stödet.

Försvarsindustrin har en mycket viktig roll i Sveriges stöd till Ukraina. Företagen har genom sin förmåga att utöka produktionen och snabbt utveckla nya produkter samt genom gott samarbete med både myndigheter och andra länder starkt bidragit till att viktigt militärt stöd kan skickas till Ukraina. Erfarenheterna från Ukraina måste tas till vara i framtida produktion och utveckling. Läs mer om Vänsterpartiets syn på svensk försvarsindustri i vår motion med anledning av skrivelse 2024/25:193 Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (mot. 2025/26:54).

Den svenska vapenexporten befinner sig på en historiskt hög nivå. År 2025 exporterades krigsmateriel från Sverige till ett värde av drygt 28 mdkr. Bland köparna av svenska vapen under 2025 återfinns en rad diktaturer, krigförande stater och länder som begår allvarliga och omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna. Vi återfinner även länder som tar stora steg tillbaka i sin demokratiutveckling och där vi ser att våld och förföljelse av minoriteter och politisk opposition ökar.

Vänsterpartiet vill förbjuda vapenexport till diktaturer, stater som för angreppskrig och regimer som begår brott mot de mänskliga rättigheterna. Vi menar också att exporten av krigsmateriel till Ukraina bör prioriteras framför exporten till andra, även demokratiska länder. Alla försäljningar av krigsmaterial kräver tillstånd från Inspektionen för strategiska produkter (ISP). Men i praktiken saknas styrning, verktyg och lagstiftning för att prioritera Ukraina framför export till andra stater. Det betyder att det produceras viktig försvarsmateriel i Sverige i dag som exporteras till andra länder men som i stället skulle kunna göra nytta i Ukraina.

Svensk vapenexport till Ukraina ska prioriteras framför export till andra stater. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Läs mer om Vänsterpartiets syn på vapenexport i vår motion med anledning av skrivelse 2024/25:114 Strategisk exportkontroll 2024 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden (mot. 2024/25:3405).

Sverige bidrar i dag med militärt stöd till Ukraina bl.a. genom initiativet Prioritised Ukraine Requirements List (PURL). PURL koordineras av Nato och tillgängliggör amerikansk försvarsmateriel finansierad av allierade. Vänsterpartiet står bakom allt militärt stöd till Ukraina. Det finns dock en risk med att Europas länder i alltför hög utsträckning litar till USA, som visat stor ombytlighet och opålitlighet i utrikes- och säkerhetspolitiken. Med Donald Trump i Vita huset har det redan försämrade säkerhetsläget i Europa förvärrats ytterligare. Han är en auktoritär president som helt struntar i internationell rätt. Kidnappingen av Venezuelas president, stödet till Israels folkmord i Gaza och kriget mot Iran är alla exempel på tydliga överträdelser av folkrätten. De militära hoten mot Grönland innebar dessutom ett direkt hot mot Europa och EU:s medlemsländer. Kriget mot Iran är också ett exempel på hur Trumps nyckfullhet riskerar att leda till konsekvenser för det militära stödet till Ukraina. När USA på kort tid gör sig av med stora mängder krigsmateriel riskerar det att påverka hela kedjan av militärt stöd, både bilateralt från USA och via EU-ländernas möjligheter att köpa amerikanska vapen som sedan skickas till Ukraina.

Vänsterpartiet anser att Europa måste bli mer oberoende av USA och i högre utsträckning ansvara för sin egen säkerhet. Redan innan Natomedlemskapet betonade vi vikten av europeiska samarbeten med likasinnade demokratiska länder i vårt närområde. Efter Trumps återkomst är det behovet ännu tydligare. Europa behöver lösgöra sig från kopplet som den s.k. transatlantiska länken innebär. Det innebär att på lång sikt behöver även Ukrainas militära beroende av USA minska. Vi vill dock understryka att det i dagsläget måste vara Ukrainas behov som styr landets militära samarbeten. Däremot bör Sverige verka för att EU:s medlemsländer i de fall det är möjligt erbjuder alternativ. Det gäller inte minst när det kommer till produktion av ammunition där det finns störst möjligheter till ett ökat europeiskt samarbete.

Sverige ska arbeta för ett minskat beroende av amerikansk krigsmateriel för Europas länder, inklusive Ukraina. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Den ryska krigskassan

Vänsterpartiet vill ta tillfället i akt att understryka vikten av att Europa agerar för att strypa den ryska krigskassan. Europa behöver drastiskt minska beroendet av energiråvaror från Ryssland och i stället säkra egen fossilfri och förnybar produktion. USA:s och Israels krig mot Iran har drivit upp oljepriserna och i skrivande stund råder en stor osäkerhet kring vad detta kommer att få för konsekvenser på världsmarknaden och hur olika länder kommer att agera som en konsekvens av detta.

Vänsterpartiet vill se tydliga markeringar mot Rysslands krig mot Ukraina, ökade sanktioner och ett stopp för rysk gas och olja i Europa. Det är speciellt viktigt att stoppa den s.k. ryska skuggflottan som består av dåligt underhållna och ofta oförsäkrade fartyg med oklara ägarförhållanden som i strid mot EU:s sanktioner mot Ryssland exporterar miljöfarlig olja via Östersjön. Intäkterna går direkt in i den ryska krigskassan. Vänsterpartiet har tagit initiativ i EU-parlamentet för att stoppa den ryska skuggflottan.

Det är viktigt att länderna inom EU är enade i sin Rysslandspolitik. Tydligheten i sanktionsregimerna måste bestå så länge ingen reell förbättring sker på marknaden och i den ryska politiken. Att Ungern och Slovakien blockerar sanktioner och lån till Ukraina är oacceptabelt. EU-länderna har ännu inte kunnat enas om att använda de frysta ryska tillgångarna för att stötta Ukraina. Bland annat eftersom Belgien har krävt bindande garantier från övriga EU-länder för att inte ensam behöva stå med skulden om Ryssland i framtiden kräver tillbaka pengarna. Sveriges regering har gått med på att bära en del av ansvaret. Vänsterpartiet står bakom detta. Men även resterande medlemsländer måste garantera sin del. Att säkra en långsiktig finansiering av Ukraina är en garant för fortsatt stark motståndskraft från Ukraina gentemot Ryssland.

Hanna Gunnarsson (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Håkan Svenneling (V)

Tony Haddou (V)

Gudrun Nordborg (V)

Jessica Wetterling (V)